

Карина Тимошенко

*к.е.н., доцент, доцент кафедри
підприємництва, торгівлі та туристичного бізнесу
ХНЕУ імені Семена Кузнеця, Україна
Karina.tymoshenko@hneu.net*

Іван Рогач

*здобувач другого (магістерського) рівня вищої освіти
освітньо-професійна програма «Підприємництво та торгівля»
ХНЕУ імені Семена Кузнеця, Україна
yuzhniy777@gmail.com*

АНАЛІЗ ПІДХОДІВ ДО ВИЗНАЧЕННЯ СУТНОСТІ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ПІДПРИЄМСТВА

ANALYSIS OF APPROACHES TO DETERMINING THE ESSENCE OF ENTERPRISE DEVELOPMENT MANAGEMENT

Анотація. У роботі розкрито сутність управління розвитком підприємства як динамічного та комплексного процесу, що забезпечує адаптацію до змін і довгострокову конкурентоспроможність. Проаналізовано наукові підходи до визначення цього поняття та узагальнено ключові характеристики ефективного управління розвитком.

Abstract. The article reveals the essence of enterprise development management as a dynamic and complex process that ensures adaptation to changes and long-term competitiveness. The article analyzes scientific approaches to defining this concept and summarizes the key characteristics of effective development management.

Ключові слова: управління, розвиток, підприємство, стратегія, ефективність.

Key words: management, development, enterprise, strategy, efficiency.

В умовах сучасної економіки підприємства функціонують у середовищі, яке характеризується високою мінливістю, глобалізаційними процесами та посиленням конкуренції. Здатність підприємства забезпечувати власне зростання і водночас зберігати стабільність діяльності значною мірою залежить від того, наскільки ефективно здійснюється управління його розвитком. Саме розвиток є тією передумовою, що дозволяє організації адаптуватися до нових умов, використовувати ринкові можливості та бути конкурентним.

Водночас сам процес розвитку не є стихійним чи випадковим. Він потребує цілеспрямованого управління, що поєднує стратегічне бачення майбутнього підприємства із практичними інструментами реалізації змін. Управління розвитком охоплює планування, організацію, контроль і стимулювання перетворень, які забезпечують довгострокову конкурентоспроможність і стабільне зростання [2].

У науковій літературі поняття «управління розвитком підприємства» розглядається різнопланово, оскільки поєднує економічні, організаційні, соціальні та інноваційні аспекти. Це визначає необхідність комплексного підходу до вивчення його сутності та змісту. Для визначення поняття управління розвитком підприємства в табл. 1 було узагальнено деякі підходи до інтерпретації цього поняття серед вітчизняних науковців.

Як бачимо, насамперед управління розвитком підприємства розглядається як багатогранне та динамічне явище, що охоплює організаційні, економічні та соціальні аспекти діяльності. У сучасних підходах наголошується, що воно не є статичним процесом підтримки функціонування, а передбачає постійні зміни, трансформації та вдосконалення відповідно до умов зовнішнього і внутрішнього середовища.

Важливою рисою є динамічність, яка проявляється у здатності системи переходити від одного стану до іншого, здійснювати організаційні та виробничі перетворення. Не менш суттєвим компонентом є управлінський вимір, що включає планування, організацію,

Таблиця 1 - Підходи до визначення поняття «управління розвитком підприємства»

Автор	Визначення поняття
Костецький М.Р., Мельник О.М. [4]	Динамічна характеристика, що спонукає підприємство до постійної зміни та адаптації до умов зовнішнього і внутрішнього середовища, впровадження прогресивних технологій.
Дем'яненко Т.В. [2]	Комплекс методів, процесів, інструментів та механізмів, які забезпечують ефективне управління змінами та розвитком організації для досягнення довгострокових цілей.
Бужимська К.О., Царук І.М. [1]	Механізм, що має складну структуру, яка складається з низки локальних механізмів, що мають забезпечити ефективність усіх етапів процесу розвитку, а також зворотний зв'язок між етапами, його гнучкість та керованість.
Ястремська О.М., Ястремська О.О. [6]	Спрямована, необоротна зміна матеріальних об'єктів та життєстійкості системи, перетворення з одного стану на інший, проведення реорганізації економічної і соціальної, а також виробничої системи.
Ужва А.М. [5]	Складна характеристика, що ґрунтується на забезпеченні конкурентоспроможності компанії та визначається здатністю виробляти і реалізовувати продукцію за ціною не вище і за якістю не гірше, ніж у будь-яких інших учасників ринку.
Дячков В.О., Бондар Т.А., Дарнів М.К. [3]	Послідовна зміна сфер діяльності, закономірно викликана як реактивною, так і активною реакцією менеджменту на вплив факторів внутрішнього й зовнішнього середовища, з метою досягнення стабільного та ефективного стану підприємства.

реалізацію, контроль і оцінку результатів, а також зворотний зв'язок, який забезпечує керованість і гнучкість процесів.

Провідне місце також займає конкурентний аспект, адже управління розвитком спрямоване на формування та зміцнення конкурентоспроможності підприємства, що визначається здатністю пропонувати продукцію або послуги, які відповідають вимогам ринку та забезпечують стабільні позиції серед конкурентів [5].

Отже, управління розвитком підприємства можна визначити як інтегральний процес, що поєднує адаптивність, ефективність управлінських рішень і орієнтацію на довгострокові результати. Управління розвитком підприємства є комплексною характеристикою, яка забезпечує не лише стабільне функціонування, а й стратегічне зростання і стійкість у мінливих умовах середовища. Таким чином, зважаючи на актуальність аналізованої проблеми, цілком можна стверджувати, що вона потребує подальшого безперервного вивчення з боку дослідників.

Література

1. Бужимська К.О., Царук І.М. Механізми управління розвитком підприємства: сутність і структура. Бізнес-інформ. 2020. № 7. С. 278-287. URL: <https://surl.li/mvxrbq>
2. Дем'яненко Т.В. Формування організаційно-економічного механізму управління розвитком промислового підприємства. Управління послугами розвитку. 2024. № 3. С. 62-67. URL: <https://surl.li/vqqxsa>
3. Дячков Д.В., Бондар Т.А., Дарнів М.К. Система управління розвитком підприємства в умовах динамічної конкуренції. Економіка і суспільство. 2021. № 26. С. 73-79. URL: <https://surl.li/gyires>
4. Костецький М.Р., Мельник О.М. Управління розвитком підприємства на інноваційних засадах. Економіка і управління. 2022. № 2. С. 64-72. URL: <https://surl.li/wmjais>
5. Ужва А.М. Управління конкурентоспроможністю підприємств в умовах сталого розвитку. Український журнал прикладної економіки та техніки. 2024. № 1. С. 211-215. URL: <https://surl.li/cpsnty>
6. Ястремська О.М., Ястремська О.О. Управління розвитком підприємств: уточнення теоретичних положень. Проблеми економіки. 2020. № 1 (43). С. 214-226. URL: <https://surl.li/hnbrqn>